

que també fóra possible suposar que TRIENNIS fou refet més a fons, convertint-lo en *TERTIANNIUS o alguna cosa així, i llavors hi hauria $\lambda > \ddot{a}$ o e , per la imela aràbiga: poca diferència hi ha, i allò altre és més simple. En tot cas és segur que hi ha mossarabisme, com ho indica també la restricció geogràfica del mot.

Terçó, *-ona*, es diuen a Cardós i Vall Ferrera (com a Aran, supra) del porc i del bou o vaca dins el tercer any de la vida (pron. *tarsó*, *-óna* a Tavascan, *te-* en els altres pobles; a Tavascan de més a més ho diuen de la cabra, i a Estaon també del cavall).

Terçana 'febre que es repeteix el tercer dia' [1398]: «m reprengué / gran malaltia / --- / tirí camí / --- / ves l'espital / --- / A Déu plagué / que no m tingué / molt la *terçana*: / una semmana / hi mengí blets / --- / may carn cuynada / ---», JRoig; «criden que s moren / quan són pus sanes, / si han *terçanes* / lur mal no colen» (*Spill*, 959, 450); és acastellanada i rebutjable la forma *terciana*; a Eivissa anomenen *tercianer* l'eucaliptus per la fama que té d'usar-se contra el paludisme (1963); a Cabanes de l'Arc, on havia estat mal endèmic, anomenaven *tresjanéros* els qui en patien (1961). *Tercianari*; *tercianenc*; *tercianó*. *Terçanell*: el teixit que Lab. registra com *tersanell* (cast. *tercianela*, Lab. també *terciarella*): «la vella fembra / del temps no s membra: / tendrà la panxa / ab plecs, com mancha, / ab semblant pell / com *terçanell* / o chamellat», JRoig (*Spill*, 1180).

Tercejar 'posar diagonalment' [1487]; el mall. Josep Gelabert compara els cimboris de les Tereses, de l'Olivar i de Sant Jaume a la «volta de torre redona, *tercetjada*, puntaguda» (a. 1653, JMBover, *BiEscrBal.* I, 589). 'Llaurar per tercera vegada': «les pesses de terra camp --- dites, la una, la obaga, i la altra dita la sorteta, ab sinc regues de vinya, les quals dits R. y M. los anys <en què> los tocarà de sembrar, an de trencar, mantornar, *tercejar* y sembrar», doc. de Salàs (Pall.) a. 1673 (*BCEC* VI, 99); és diu *terçar* cap als Pirineus però *tersezá* en cat. occid. Sud (Castellidans, 1936); arag. *terciar* 'dar la tercera reja a una terra' Peralta (1839). *Tercet* pres de l'it. *terzetto*.

Terçol nom que es donava al ballester que en les naus de guerra ajudava a vogar als dos remers del seu trast o remig: «no és mester que ballesters aitals vogueu *terçols*, que, si ho fan, tantost perden la gràcia de la balesta», Muntaner (§ 130, Casac. IV, 41.1). Encara que ell mateix digui *aterçar* allà i parlant dels mateixos, no hi ha gaire substrat semàntic comú amb aquell, car significa 'disposar, posar a punt' (més aviat es deu poder relacionar amb el citat *tercejar* 'posar en diagonal', com en bandolera): «almirall --- farà que savi que no port *terçols* en les galees, mas que-ls ballesters estien en taula --- reposats, e ab llurs ballestes --- ben ordenades --- e mentre les galees vogueu, ells estan *atersant* llurs ballestes; que-ls ballesters catalans tots són tals --- que cascú sap *atersar* sa balesta, e sap ---» (40.14).

Terçó 'tercera part d'un rodal de país', p. ex. de la Mall. conquistada: «lo primer *terzó* és Sisneu, lo segon *terzó* és Polensa ---», Repart. de Mallorca; així

com Andorra es dividia en quartons, la Vall d'Aran, en *terçons* (després desdoblats en 6), *EntreDL* II, 12; altrament cosa bastant estesa en els Pirineus occitans: la barriada de Narbona, avui dita *La Mourgué* (cografiat *Lamourquier* pels francesos) apareix l'a. 1378 com «*tersonium* Beatae Mariae de *Monachia*». Les *Tressous* es diu avui un vell mas de l'Aude (comune d'Airoux) que els docs. anomenen *Tersonibus* des de 1318 (Sabarthès, *Dict. Top. de l'Aude*, s.v.). A la Vall d'Aran ja es documenta el S. XIII: segons un doc. de 1280, en què encara eren 3 («*tertiaie* partes terre Aranni»): «de Garòs et supra [el que després s'ha dit *Pujolo*], de *Rumincosa* [= Castiero+Marcatosa] i de Layriça [= Lairissa+els 4 *Lòcs*]» (després es desdoblaren, el de dalt dividint-lo en Arties+Garòs, però en aquest no ha arrelat la divisió): p. p. Reglà (*La Lucha per el V. de Aran*, Md. 1951, II, 191).

De *tercer*: *tercerol*, frare ~ el del terç orde de St. Francesc: «tots estos foren *tercerols* de la tercera regla de St. Francesc», *Diet. Munic. de Bna.*, 7-II-1628: més popular en català que *frare terciari* i amb raó preferit i recomanat per Careta (*Barbr.*, p. 404). El tercer ris dels botafions, o botafils, al costat de la *benda* de les barques del nostre Llevant (StPolM 1930, L'Escala 1937). *Terceria* 'intervenció d'un tercer en un afer, sobretot si és massa interessat i fins il·lícit' (Nebr., VCatalà).

+Terçerilla 'trascamada, cabriola', mot força popular a Barcelona, com en puc donar fe, i com ho faria qualsevol que hagi viscut en el segle passat o primera meitat del nostre; sovint amb el matís de 'moviment molt àgil, gracios'.

No cal dir que *AlcM*, no essent usual a Mallorca, i a causa de la seva fòbia irracional contra els mots cat. en *-illa*, l'anatematitza com a castellanisme; només és que... aquest mot no existeix en cast. (fora d'una composició de tres versos, no en donen fe cap dels diccs. cast., ni el *Manual* de l'AcEsp., i en aquell sentit és molt sense documentació). «Me digué en Carles --- tot fent una *tercerilla* d'esquena al vicari ---», «vols una torradeta de vi? --- Reculava fent *tercerilles* de gayrell, que ni sé com se podia sostenir», Pons Mass. (*Colla del C.*). «Salta sobre Ben-Rifat y ---, com si trepitgés rahim, li punteja sobre l'esquena un partit de *tercerilles*, fins que, a cops de talons, l'ajau a terra bo y estabornit», EmVilanova (*O. C.* II, 165). També en cat. occid.: en una dansa popular tradicional «fent-se reverències i *tercerilles* cada parella ---», Serra i Boldú (*Calend. Folkl. d'Urgell*, 35).

Mot genuí, irreprotxable, format sobre *tercer*, amb sentit de moviment hàbil (com ho és la *terceria*) (i cf. la idea de cosa diagonal expressada per *tercejar* i *aterçar*, supra); sigui amb el sufix catalaníssim *-illa* (-ICULA, perdut a Mall. perquè s'hi confonia fonèticament amb *-ia*), o potser (idea incerta aquesta, no inversemblant): com a ultracorreció de *terceria* (segons *llentilla/llentia*, *falzilla/falzia* etc.) llavors la *tercerilla*, moviment afectat, amb aires d'habilitat, s'haurà comparat amb l'acció de l'intrigant o interessat que fa combinacions. A Solsona hi ha el *Carrer de Terceries*: no serà en el